

SCI-FI • FANTASY • WEIRD

(ELŐFIZETŐKNEK: 1200 FT) ÁRA: 1690 FT / 8 €

GALAKTIKA

WWW.GALAKTIKA.HU

FB/GALAKTIKAMAGAZIN

XLI. ÉVF., 2021. SZEPTEMBER

HEGYEK EGY NEUTRONCSILLAGON
BITCOIN MIATT MELEGEDŐ TÓ
AZ IDŐ ÉRZÉKELÉSE

378

KOMOR
BENFORD
CASTLE
PÖLCZMAN
KULIKOV
CSÁTH

KIR

Bulicsov

Antal

JÓZSEF

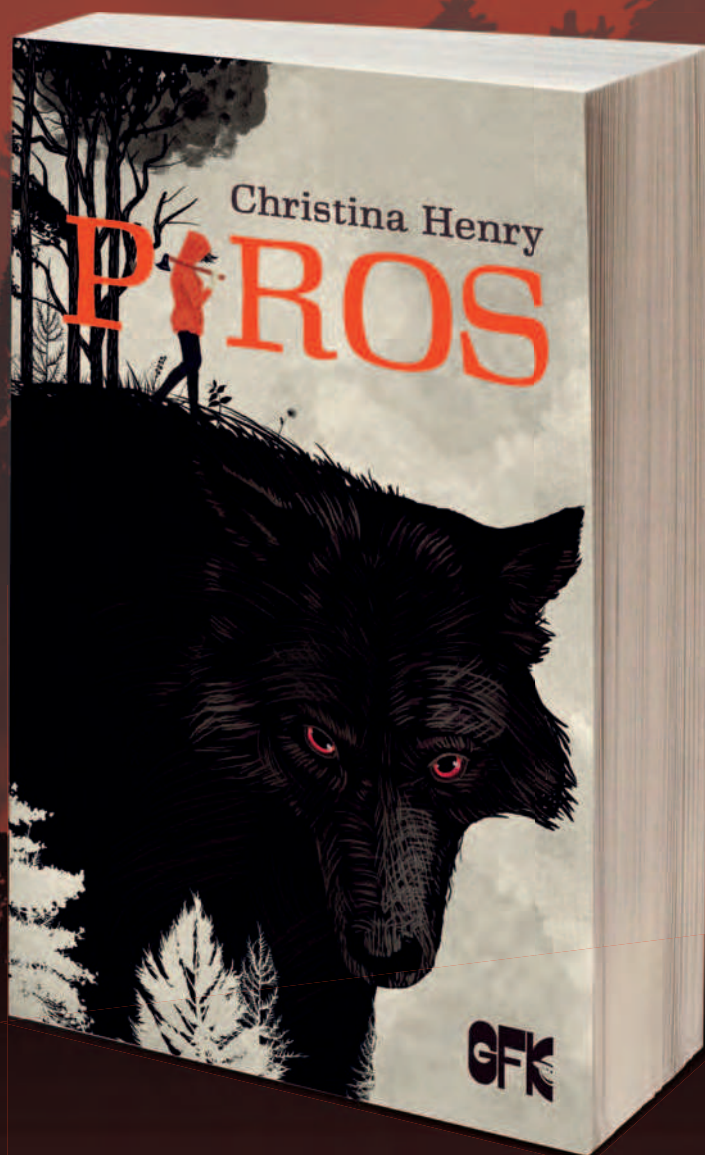

Előfizetőknek
CSAK
1200 Ft!

A FANTASZTIKUM LEGJAVA

Piros, egy fiatal lány, akinek
át kell kelnie az erdőn egy
posztapokaliptikus világban,
ahol nem a ragadozó állatok
jelentik a legnagyobb veszélyt...

Rendeld meg itt: www.galaktikabolt.hu

Az első szó jogán

Itt ülök a laptopommal, hogy valami jópofa érdekességgel szórakoztassam a Galaktika olvasóit. Nem megy. Most nem. Nem tudok nem gondolni az afganisztáni lányokra és asszonyokra, akik éppen most, miközben én, egy irodalmi magazin főszerkesztőjeként, nagy békeségben a reggeli teámat kortyolgatom, veszítik el félig-meddig kiharcolt szabadságukat, 10 éves kor után nem járhatnak iskolába, totális kiszolgáltatottságba kerülnek, már amelyik életben marad. Mert ha írni kezd, verset vagy irodalmat, akkor meg kell halnia...

Ebben a bevezetőben most nekik szorítok, rájuk emlékezem a 2005-ben meggyilkolt költőnő, Nadia Anjuman (1980–2005) versével, saját rögtönzött fordításomban.

Ó, te, aki az ismeretlenség hegyében rejtőzködsz!
 Ó, te, aki a gyöngy csendjében alszol.
 Ó, te, aki az emlékekben maradsz!
 Hozd el az átlátszó víz emlékeit.
 Egy olyan folyóban, mint a feledékenység, az elmém tele van porral.
 A hegyről jövő hang elgondolkodtat
 Arról, hogy attól, aki rombol, hogyan szerezhető meg az aranyhúr?
 Hogy a kegyetlenség vihara hatással van a hitre.
 Hogyan szerezheted meg a hold kényelmét egy ezüstlevélből?
 Ezek után nincs halál!

Ha a folyó nem folyik többé,
 És ha a felhők utat nyitnak szíved felé,
 És igen, ha a hold lánya mosolyával megáld téged.
 Ha a hegyek puhává és zölddé válnak,
 A gyümölcsök megérnek.
 És volt egy kedves ember, az összes barátságtalan ember közül.
 Föl fog kelni a nap?
 Az emlékek is előbukkannak majd veled?
 Azok az emlékek, amelyek el vannak rejtve a szemünk elől
 És megrémülve a mindenhonnan áradó a kegyetlenségtől
 Megjelenik-e majd a remény fénye?

Mund Katalin
 főszerkesztő

Alapítva: 1972-ben

Tiszteltbeli főszerkesztő: **Kuczka Péter**

Főszerkesztő: **Dr. Mund Katalin**

Lapigazgató: **Burger István**

Irodalmi szerkesztő: **Németh Attila**

(irodalom@galaktika.hu)

Tudományos szerkesztő: **Kovács „Tücsi” Mihály**

(tudomany@galaktika.hu)

Olvasószerkesztő: **Athén Melitta, Kasza Magdolna**

Kommunikáció: **Somogyi Réka**

tel.: 06-70/944-8181 (kommunikacio@galaktika.hu)

Terjesztés: **Szabó Livia**

(terjesztes@galaktika.hu)

Szerkesztőségvezető: **Polonkai Tamás**

(szerkesztoseg@galaktika.hu)

Kreatív igazgató: **Varga Balázs**

A borító **Ilya Ozornin (Oroszország)** munkája:

ozornin.artstation.com

A TANÁCSADÓ TESTÜLET TAGJAI

Dr. Lukács Béla fizikus, a KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet-ének tudományos tanácsadója

Dr. Juhász Árpád geológus, a TV2 tanácsadója

Dr. Almár Iván csillagász, űrutató, a Nemzetközi Asztronautikai Akadémia SETI munkacsoportjának tagja, a nemzetközi SETI bizottság korábbi alelnöke

Réz András esztéta

S. Sárdi Margit irodalomtörténész, egyetemi docens, a Magyar Scifitörténeti Társaság elnöke

Alföldi István ex-ügyvezető igazgató, Neumann János Számítógéptudományi Társaság

Szabó György médiaszakértő (ex-elnök-vezérigazgató –Sanoma)

Juhász György tartalommarketing-szakértő

Szerkesztőség: **1024 Bp., Fény u. 2.**

Tel: 06-1/457-02-50, Nyitva: H–P 10–16 óra között

Kiadó: Metropolis Media Group Kft.

Felelős kiadó: a Kft. ügyvezető igazgatója

Terjeszti országosan a Lapker Rt.

Nyomdai előállítás: Gelbert Eco Print • www.gelberteco.hu

Előfizethető: kedvezményesen egy évre (12 szám, Platinakártyával,

partneri kedvezményekkel) **14 400 Ft (1200 Ft/hó)** • csoportos

beszedési megbízással: **1200 Ft/hó** • Digitális Galaktika: **12 390 Ft**

• Galaktika XL (12 Galaktika XL, Gyémántkártyával, partneri

kedvezményekkel): **27 000 Ft/év (2250 Ft/hó)** • csoportos beszedési

megbízással: **2250 Ft/hó**

Az előfizetés teljesíthető átutalással: **K&H Bank Zrt.**

10403181–50526767–88671008 vagy rózsaszín postautalványon

a **Metropolis Media Group Kft., 1535 Bp. Pf. 746.** címre.

A megjegyzés rovatba kérjük beírni

a kedvezményezett nevét és postázási címét.

Kanadában és az Egyesült Államokban előfizethető

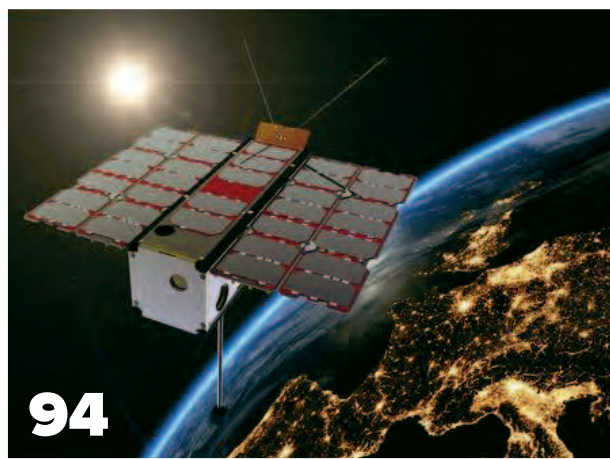
a **Pannonia Könyvesboltban.**

www.pannonia.ca • e-mail: **info@pannonia.ca**

Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!

HU-ISSN 0133-2430

Támogatóink:

44

GALAKTIKA

2021. szeptember

36

20

NOVELLÁK

- 6 **Antal József:** Józsefvárosi mesék: Orkok (első rész)
- 24 **Kir Bulicsov:** A bölcsesség kútfője
- 38 **Komor Zoltán:** Pitypandémia
- 46 **Gregory Benford:** Az idő fogságában
- 60 **Jaime Castle:** Csodásan Csillogó Csónak
- 79 **Pölczman Péter:** Dinamikus halott test
- 96 **Roman Kulikov:** Problémás randi
- 110 **Csáth Géza:** Fekete csönd

CIKKEK

- 20 **Az idő érzékelése**
- 36 **Zöld jövő**
- 44 **Videodrón**
- 56 **Intelligens dizájn**
- 58 **Szférák zenéje**
- 76 **Világűrt jelentő deszkák**
- 78 **Kapcsolatfelvétel**
- 94 **Obszervatórium**
- 102 **Kő kövön**
- 104 **Képregény a Galaktikában**

GALAKTIKA XL

- 115 **Antal József:** Józsefvárosi mesék: Túl
- 201 **Urban fantasy**

A tesztbábuk jogsit kapnak

Robotok váltják fel a Ford üzemében az emberi tesztsofőröket.

Az autófejlesztés végső, nehéz és hosszú szakasza a tesztelés. A piacra kerülés előtt minden lehetséges szempont alapján a végső-kig terhelik a járműveket, legyen az sivatag, jeges pusztaság, vagy éppen magas hegyek légritka útjai.

Napjainkban ezek a tesztek egyre ritkábban zajlanak valós körülmények között. A Ford csúcsmódszeri kísérleti központjában, vagy ahogy ők nevezik, az „időjárásgyárban” már a valós időjárástól függetlenül precízen hangolható körülmények között tesztelik a járműveket.

Azonban a legtapasztaltabb sofőr is elfárad, vagy akár rosszul lesz az extrém körülmények miatt. Például a nagy tengerszint fölötti magasság szimulálásakor rengeteg biztonsági előírást kell betartani: oxigénpalackokat, orvosi ügyeletet és mentőautót kell biztosítani a helyszínen, a tesztvezetőt pedig folyamatosan figyelik.

Ezért a Ford most két robotsofőrt fogott munkába. Képesek tetszőlegesen sokszor megismételni ugyanazt a műveletet, gond nélkül működnek -40 és +80 Celsius fok között, és az sem jelent gondot, ha virtuálisan a Mount Everest ritka levegőjét kell szívniuk.

AMINT VÉGIGNÉZETT a villamosra várakozókon a kínai étterem előtt, a meleg augusztusi reggelen végigfutott a hátán a hideg, és mégis úgy döntött, hogy gyalog megy tovább. Megspórolja a villamosjegyet. Megspórolja, hogy kizsebeljék. Vagy megbicskázák. Vagy lehányják. Vagy minimum véletlenül leköpjék. Vagy mindezeket egyszerre.

Persze messze elkerüli a Házat, lemegy a Népszínház utcán, és csak a Nagy Fuvaros utcától kell végigsonnia a tér másik oldalán a Nyugdíjintézetig. Nem tudta, mért rendelték be, bizonyára semmi fontos, de Bálint féltette annyira a nyugdíját, hogy időpontot kért, amint kézhez kapta a levelet. A hivatalnok, aki az időpontot adta, nem tudott semmit, vagy nem akart tudni semmit az ügyéről. Bálint rosszat sejtett. Az olyanokra, mint ő, kiadták a vadászengedélyt: a nyugdíjára fáj a foga mindenkinek. Senkit sem érdekel, ha ő valóban belerokkant, hogy nincs villája, mint a Biszkunak... Csak egy kurva szuterén... Mintha nem érdemelnék meg azt a nyugdíjat! Tóth Bálint legalábbis úgy gondolta, megérdemli: a vérét adta a Szocialista Hazáért, a fél karja sutaságát, majdnem az életét is, és még többet... De *annak* emlékét már ötven éve sikeresen kizárta a tudatából. Gondolatai visszatértek az előtte álló feladatra. Ha megszáj, könnyörögni fog, sírni, könnyörögni, megalázkodni... Kell a nyugdíj, mert senki nem tart már igényt a megkopott orosz tudására... Vagy magára a megkopott tolmácsra... Nem látnak szívesen egy öregembert ezek a kifent menedzserek az üzleti tárgyalásaikon. Meg aztán lassú is már... Bár még mindig bírna együtt inni az orosz féllel, ahogy kell... Ahogy régen... Talán... Rég nem próbálta...

Aztán nem lett szerencséje a kiválasztott útvonallal. A metróépítkezést újra kezdték, az

Világunk
egymagában
is ezer sebből
vérzik, ezt tudjuk.
A legrosszabb
azonban az, hogy
nem vagyunk
egyedül...

ZSOLDOS
PÉTER
díjas szerző

JÓZSEFVÁROSI MESÉK

Orkok

Antal József

(Első rész)

utat teherautók és rakodógépek állták el. Valami dac ébredt benne, megmagyarázhatatlan dac, *megengedhetetlen* dac az ő korában és az ő helyzetében, s ahelyett, hogy továbbhaladt volna a Népszínházon, egy tömbbel későbbi fordulóval eljutva a Nyugdíjintézetig, balra tért, hogy az Erkel Színház lezárt épületét megkerülve, a parkon át érjen vissza a céljához vezető útra. Amint azonban a kordonokkal elzárt sarokhoz ért, elbizonytalanodott. Az alatt a hét nap alatt, különösen az utolsón, azt hitte, emlékezetébe véste az épület utolsó követ is, de most kiderült, hogy egészen más Erkel Színházra emlékszik... Talán elvétett valamit? A teret? Hangtalanul felnevetett:

„A kerületet, nem? Átalakították... Azalatt. Éppen azalatt.” Aztán befordult a sarokon, meglátta a Házat, és minden a helyére került. Levegő után kapkodva torpant meg.

A Ház hámló homlokzattal, kopottan, üresen, vaksin és ártatlan képpel meredezett

az utca másik oldalán, mint egy kivénhedt kurva, akiről már lepusztult minden csábító, minden titokzatosság. Már nem lengte körül ismeretlen veszélyek vonzó bizonytalansága. Ami maradt, nem valódi, csak póz, mint a vén kurva tinilány-öltözéke, a lötytyedt hús rafináltnak vélt felkínálása, a vastag festék. Vastag, fekete festék a rácsok ötágú csillagain... A vén kurva, aki már csupán fogavesztett szájával szerez kopár örömet vagy újabb megaláztatást azoknak, akik még nála is nyomorultabbak; akiket már csak szeszektől, drogoktól és cigarettától szétmart hangja meg a kínai műbőr retikülbe rejtett fenetlen kiskése sebezhet meg. Felszínesen. Már vele vénült, impotens stricije is elhagyta. A Párt... Vagy ami maradt belőle.

Az épület beugróiban ébredtek a hajléktalanok, és ez a fővárosban oly megszokottá vált látvány valamiért megnyugtatta Bálintot. A készülő asztmaroham elcsitult. Az ➤

öregember nyelt egyet, és megkerülte a színházat, öntudatlanul is a Háztól legtávolabb, a metróépítkezés rothadó, graffitimoszkos pozdorjapalánkjának közelébe húzódva. Akkor már, a széles sétaútra fordulva a hátát mutatta az épületnek, és tüntetően nem vett tudomást arról, hogy a Ház felől figyelő tekintetek döfését érzi a tarkójában. Azok a tekintetek nem létezhetnek. Majdnem ötven éve szuggerálta ezt magának.

És még annál is öt évvel régebben járt utoljára a téren, bár ezt igyekezett nem tudatosítani magában, mert akkor máris felmerül a kérdés: „Miért nem?”, és erre a kérdésre gondosan került a választ, mert nem akart visszakerülni azok közé a marasztaló, sárgára festett falak közé...

Bár nem tudott róluk, de elhaladt az ellenforradalom áldozatainak emelt emlékmű hűlt helye mellett, s a forradalom hőseinek és áldozatainak szánt emlékmű soha be nem töltött helye felé tartott. Ezek az üres helyek tökéletes emlékművei Magyarország bohókás történelmének, miszerint forradalmak és ellentétek ugyanazok az események – más és más elbeszélésben. A legutóbbi érvényes narratívának szánt mementó, mely a múlttal való megbékélés ígéretének emlékműve is egyben, az örök magyar illúzióé, fizikailag tíz méter átmérőjű, kerek térség, mely már a tér Tisza Kálmán korából származó, eredeti virágágyás funkcióját sem töltötte be. Fűves púpocskává romlott, melyet valamilyen okból alacsony kerítés vesz körül, és közepén alig látható, koszos kő bujkál a gyomban. Arra a kőre vésték egyébként az ígéretet. Ami szép szó.

Emlékműve a kis térség a gyorsuló idők okozta általános romlásnak is. A tér eredeti szimmetriáját a Népopera építésével tették tönkre, így a megmaradt, de még működő

virágágyás először annak mementója lett, miként tiporta el a tömegkultúra a polgári aranykor civilizációját, mely a Baromvásárteret sétatérre, közparkká változtatta. Az ellenforradalmi narratívában emelt szobor betolakodott ugyan a parkba, de a megmaradt virágágyások legalább emlékei lehettek valamiféle rendnek a káosz emlékműve közelében. Amikor a forradalmi narratíva eltüntette az előző emlékeit, a helyén csupán egy ígéretet hagyott, és a virágokkal nem törődött többé senki. A porondon az örömtáncot járó, diadalmas entrópia maradt szakadt bohócruhájában, de ő nem is akarna magának emlékművet sohasem. Előbb vagy utóbb úgyis minden az ő emlékművévé válik.

Memento mori.

(Zárójelben megjegyzendő, hogy még sok emlékmű van a téren, sőt egy egész múzeum is, de erről Bálint nem tudott, vagy ha halott is róla, nem figyelt rá: megvolt mindig a maga baja, nemigen törődhetett holmi gáz-múzeummal.

Az emlékművek közül egy mégis különösen figyelemreméltó: a számtalan oktávval és vérbeli művészi egóval megvert, magát nagy kaliberű revolverből véletlenül fejbe durrantó énekes egykori bárja. A Jimmy Bár évekig az énekes rajongóinak zarándokhelye volt, hogy aztán ezen vonzerő, így az italozó közönség apadtával rendszertelen időközökben bezárjon és újranyisson, legutóbb mint a hetedik és nyolcadik kerületi szerecsenek Hip Hop Bárja. De ez sem tartott sokáig: vagy nem volt elég hip, vagy nem volt elég hop. Mivel azonban ez nyilván más történetek tárgya, így itt nem foglalkozunk tovább a kérdéssel.)

A vágyott, de soha el nem jövő megbékélés ígért emlékművének alacsony kerítése mögött késő reggeli kutyások ácsorogtak, és saját miniatűr hatalmi tébolyuk mértéké-

nek megfelelően „játszottak” ebeikkel. Ez a játék labdák és botok apportíroztatásától az „Ül!” és „Fekszik!” kiáltások egyre dühösebb, többnyire hiábavaló, de időnként meglepően eredményes ismételtetéséig terjedt. Tettlegesség nem esett, hacsak nem számítjuk annak az ebállat pórázzal történő meglegyintését.

A kutyások gyanakodva követték tekintükkel Bálintot, az öreg legalábbis úgy képzelte, hogy a rossz lelkiismeretük gyanakvóvá teszi őket minden ismeretlennel szemben, hiszen valójában tilosban járnak, a park nem kutyafuttató, hivatalosan be se hozhatnák az ebeket, pláne póráz nélkül.

Bálint, a megrögzött macskás is gyanakodva nézte őket, mert úgy tartotta, csak kétféle kutya van. Aki a városban kutyát tart, az vagy gazember, vagy hülye. A hülyét úgy ismerheti föl az ember, hogy a kezében póráz van, a végén kutyával, a zsebében pedig nejlonzacskó kutyaszarral. A gazembernél nincs póráz és nejlonzacskó, ekképpen a kutya és a kutyaszar szabadon és egyenletesen eloszlik a köztérek felszínén.

Ennyi kutyát így, egy helyen odahaza nem látni, különösen annyi *olyanfajta* kutyát nem. Bálint általában is félt a kutyáktól. A gyilkolásra kitenyészettektől pedig különösen. Az a fajta *iromba* kutya, amit kilencven után pitbullnak neveztek, egyenesen rettegéssel töltötte el. Az ebek megéreztek a félelmét, és érdeklődő izgalommal jutalmazták, melyet gazdáik, a hülyék, gazemberek vagy hülye gazemberek csak tessék-lássék csillapítottak. Bálint megesküdött volna akármilyen bíróság előtt, hogy egyenesen ráuszították őket. Azt régen megtanulta, hogy a futás nem segít, hülyének sem akart mutatkozni a hülyék előtt, így összeszorított foggal csak abban reménykedett, a gazemberek mégsem akkora gazemberek, a hülyék

mégsem akkora hülyék, hogy ne fogják vissza a dögeiket.

Végül nem történt semmi, messzire botorkált a körtől, hogy egyenesen folytatva menekülését, elhagyja a parkot, de azután a táv felénél megzavarta a sötét hajú, sötét lóarcú, sötét ruhás, szipus suhanc, aki a sétány melletti padon csavarlazítót szívott, és amikor kivette az orrából a védénegyenes flakont, kivehetetlen, nem emberi átkokat szórt a semmibe, és állat módjára huhogott.

Az öregember talán életében először tapasztalt ilyesmit. Megriadt a suhancról, és élesen balra fordult, letért a fák közé, a kavicsos útra. Hús lépést tett meg, amikor meglátta a szürke varjút, ami buzgón falt valamit az egyik ostorfa tövében. Bálint kíváncsian közelebb húzódot. A madár egy döglött galambot evett, a varjúcsőr már jókora véres üreget vájt a hátán fekvő, tollas testbe. A dolmányos nem röpült el az öregember közeledtére, csak átugrált a tetem másik oldalára. Bálint belebámult a véres lyukba a galamb hasán, és hirtelen megrohanták az emlékek. Hatvan év gátjai omlottak le, a világ egy pillanat alatt ködbe borult és kihült körülötte, október vége lett, 1956 októberének utolsó előtti napja.

A karja még erősebben vérzik, a vér átütött a rendőrzubbony ujján, és időről időre lecsöppen, egyre kövérebb vörös pacákat hagyva a kövön. Bálint felmordul, és berúgja az alagsori ajtót. Az orvos kezébe kell jutni, mielőtt elvérzik, vagy üszkösödni kezd a seb, ha valamilyen csoda folytán sikerülne elállítani a vérzést. Nem az életét félti: a karját nem akarja elveszíteni. Ha később hadbírótság elé is állítják, mert dezertált, a karja megmarad. A golyók és repeszek becsapódásaitól meg-ránduló, majd elterülő bajtársainak látványa megbénította, mégis kitartott az őrhelyén. ➔

Kitartott még akkor is, amikor a T-34-es, oldalán a címerrel lógni kezdte a Pártházat – forradalmi lendülettel, tízpercenként egy lövéssel –, kitartott, amikor az újonnan jött vörös csillagos tankok istenigazából ösztüzet nyitottak az épületre. Kitartott még akkor is, amikor a repesz a húsába vágódott, és egy pillanatilag azt hitte, letépte a bal karját. Akkor se dobta el a puskáját, amikor meghaltotta a „Tüzet szüntess!” parancsot, a Mező elvtárs hangját, csak abbahagyta a lövöldözést, nemhiába volt a Mező elvtárs az épület igazi parancsnoka, amióta megérkezett... Akkor dobta el, amikor az ablak helyén tántorgó, szétrobbant lyukból végignézte...

Élni fog. A bolgár orvos a pincében van valahol, ott bujkál az óvóhelyen a civilekkel. „Miért nem mentek haza? Bolondok!” Letántorog a lépcsőn, kissé dohos szag és egyre mélyülő sötét fogadja. Kitapogatja a villanykapcsolót, a domború porcelán hideg, nagyon hideg. Elcsavarja. Semmi. Ocsmányul káromkodik. Ebben a sötétben nem találja meg az óvóhelyet! Fülel. Ha idelent vannak, hangjuk is van... Semmi. Ez nem az a pincelejáró...

Összeszedi a bátorságát, és visszakapaszkodik a földszintre, majd tovább, feljebb, mint a légy, menekül felfelé, mert a lövöldözés, lábdobogás már az épület belsejéből hallatszik. „Azok odakint senkinek se kegyelmeznek. Fehér zászlóval mentek ki, édes Istenem, mint a kutyákat, úgy lőtték le őket. Egy Mező elvtársat...”

Pedig ők senkit sem bántottak, Tompa hadnagy elvtárs minden foglyot, akit a téren elkaptak, átkísértetett a rendőrségre, mondván, hogy az épületben nincs fogda, ahol tarthatnák őket, és csak annyi ellátmány érkezik, amennyi nekik is kevés. „A kis gecik! A bajszuk nem serken, de már gépfegyverrel rohángásznak! Kit ért kár, hogy elvették

tőlük? Használni se tudják... Nemzetőrök! Otthon a kocsmába nem engednék be az ilyeneket... Ha a rendőrök átálltak, azok biztos átálltak, csak a hülye fejesek hiszik azt, hogy nem, a rádió bementa, biztos eleresztették őket, és visszajött pár, hogy ránk lövöldözzenek... Mit vétettünk, édes jó Istenem? Mit vétettünk?”

A földszinten erősödik a lábdobogás, Bálint halkán felszűkül, és rájön, hogy felfelé nincs értelme menekülni. Ezzel a sebesült karjával nem tud kimászni, átmászni a telephelyen keresztül a Rákóczi úti oldalra.

Az emeleti ajtókat kivágta a belövések ereje: beveti magát a legközelebbin, és oldalra húzódnak a falhoz lapul. Lihegve, a sarokba szorított vad riadalmával keres menekülési utat, és az adrenalintól kiélesedett elméje felfedezi, hogy a falra függesztett munkásmozgalmi dekorációt nem is függesztették a falra, inkább jócskán eláll, mögé bújhatna, ha akarna, és ő aztán akar! Már nyomakszik is befelé a résen, és azon veszi észre magát, hogy a barnás homályban masszív, szürke fémajtóra bámul. Beléhasít a felismerés, hiszen óvóhely masszív vasajtóját látja, lekerekített sarkokkal, hosszú fémkallantyúkkal. „Milyen baromság ez, óvóhely az emeleten!” De tapasztalt már mélyebb ostobaságot is a Házban, hát sóhajtván, a kallantyút felfelé fordítva maga felé húzza az ajtót. Legnagyobb meglepetésére kinyílik. Mögötte mint széles kút, lefelé vezető csigalépcső homályba vesző perspektívája tárul elé.

Bálint elméjében csak egyetlen megoldás merül fel, egyenes következményeként az iskolában olvasott *Egri csillagok*nak: titkos alagút. Kell lenni egy alagútnak, és mindegy, hogy hová vezet, biztosan el az elátkozott Házból, el a vérszomjas csöcselék elől. Kell, hogy legyen alagút...

Odalent.

Behúzza maga mögött az ajtót, a belső kalantyút is ráfordítja. Nem jöhetnek utána!

Ráborul a sötét. Igazi, szemkápráztató vakság. Néhány lélegzetvételre vár, de szeme nem szokja a sötétet, sőt mintha csak mélyülne a feketeség. Térdre rogy, négykézláb tapogatózik arrafelé, ahol a lépcsőt sejtí, keze végre beleütközik a korlát rúdjaiba, megfordul, és lábbal előre ereszkedni kezd.

Amikor percek, negyedórák, órák, napok múlva elfogynak a keze alól a rácsos vasfokok, a korlátba kapaszkodva feláll, és megkeresi a falat. Közönséges beton, vastag olajfesték réteggel vállmagasságig simára lekenve. Még a színét is tudni véli: világosdrapp. A tetjén félcentis barna csík.

Az olajfestékes falat tapogatva előreindul. Ha más nem, meglapul a sötétben, és este talán kilopózkodhat az épületből. Addig valahogy ellátja a sebet... Tapogatózik tovább. A folyosó végtelennek tűnik. Keze végre ajtóra talál, megpróbálja a kilincset. Nem nyílik. Kísértést érez, hogy berúgja, de inkább mégis tovább tapogatózik. A zaj! Talán patkányok lehetnek. Tapogatózik tovább, másik ajtó, az is zárva. A fal eltűnik a keze alól. A folyosó elfordult, a sötét semmi közepén találja magát, kétségbeesve lép vissza, és vadul tapogatózni kezd, amíg keze fájdalmasan a falnak nem ütődik. Megkeresi a sarkot, és a falhoz simulva araszol tovább. Vágyakozva gondol a lapos zseblámpára az üti szobájában. Visszamehetne érte. Nem mehetne. Odafönt vadásznak rájuk. Sietősebbre veszi a tapogatózást, bár egyre gyengébbnek érzi magát, ahogy a vére lassan elszivárog. Ütőeret is érhetett volna... Ütőeret. Akkor persze nem lenne itt, a kövér tócsa egyre mélyülő vöröseben heverne a belőtt ablak előtt... Megint egy ajtó... Kilincs sincs rajta... Morogva szitkozódni kezd, furcsa ízzel, az Isten lova faszáról, hogy hova nyomja belé. Ez a káromkodás durvaságán

túl fölöttébb összetett, az absztrakciók olyan szintjére emelkedik, melyek magasabbak a fajfenntartás és ürülés köznapi szitokszavainál; azt tételezi föl, hogy a Jóistennek van lova, és annak van fasza, és azt képes rendeltetésszerűen használni... És persze az egész mögött ott a lófasz nem elhanyagolható, mögöttes történelmi háttere Magyarországon. Nem magyarnak ez a káromkodás csak zagyvaság, kivagyfi nyelvi hivalkodás. Bálint számára benne foglaltatik saját rövid életének minden reménytelensége a falun átvonuló fronttól a besorozásig a kékpárolisokhoz, természetesen úgy, hogy a mögöttes réteget és absztrakciókat észre sem veszi, csak mondja, mondja, ahogy az apjától tanulta, és ahogy az apja az ő apjától... Illetve álljunk meg! A Papó nem káromkodott sohasem, még a hangját sem emelte föl, a fater a cimboráitól tanulhatta ezt a vasútnál... Bálint számára viszont már olyan természetes az Isten is, a lova is, a fasza is, meg az egész együtt, mintha nemzedékek távolából örökölte volna ezt a nyelvi leleményt.

Kétségbeesésében ökölbe szorított kezével vág az ajtóra, és az – kilincstelenség ide, kilincstelenség oda – enged, elmozdul a keze elöl. Meglöki. Kinyílik. A vaksötétség után félhomály dereng föl a kis helyiségben. Az alacsony mennyezethez zöld bádögernyős villanykörte tapad, és gyöngye fényt szivárogtat a szürkeségbe. Ahhoz elegendőt, hogy Bálint felmérhesse, a szoba teljesen üres. Leszámítva, hogy a betonpadlóra tenyérnyi széles csíkban, valamilyen sárga festékkel, igen gondosan szabályos sokszöget festettek. Bálint nem törődik a sokszöggel, csak azt látja, hogy a szobából nem vezet ki más ajtó, nem nyílik másik folyosó. Előretántorog, belép a sokszögbe, és abban a pillanatban – Bálint észre sem veszi, már nem tartja számon vére hullását – kövér vércsepp fröccsen szét a sár- ➔

ga festéken. A férfi nem tudja befejezni tétova lépését, illetve befejezi, de a katonabakancs talpa már nem a betont éri, hanem száraz, fekete homokot.

Amikor a vércsepp szétfröccsent a sárga sokszögön, melynek – bár Bálint akkor még nem számolta meg, később azonban nagyon is a fejébe vési a csúcok, élek és szögek egymáshoz való viszonyát, jegyezzük meg mi is! – hét csúcsa van, a festék mintha életre kelne. Aranyfényben felizzik, erős, sugaras fényben, melynek pászmái mintha a betonpadlóból törnének elő. A pászmák megcsavarodnak, egymásba szövődnek, és magukba szövik a közjük lépett ember testét is. Azután egyetlen, még erősebb villanás után az aranyfény kihuny, és a szoba homályba borul, ugyanolyan üresen, mint amikor Bálint belökte az ajtót. A vér, a bőségesen szétfröccsenő vér eltűnt a hétszögről és a belsejéből.

A fiatal férfi mindebből csak a villanást látta, és valamiféle taszítást érzett, bár semmi sem ért hozzá, valamiféle elmozdulást a sejtjeiben, pedig testtartásán sem változtatott, leszámítva, hogy felemelt lábát leteszi, mire a fény kihuny. Megzavarodva térdre esik, nehézkesen megtámaszkodik ép kezével, és kitágult szemmel, riadtan körülnéz. Tágas barlangban találja magát, melyet durván kovácsolt vastartókba szúrt szurokfáklyák rőtes fénye világít meg. A barlangot – vagy inkább csarnokot, mert ahogy Bálint saját magát is perspektívába helyezi, kénytelen módosítani első benyomását – mintha csak egymásra torlódott szurokfekete kőzetlapok *hiánya* alkotná, mintha az üreg úgy keletkezett volna, hogy a lapokat egy hatalmas, de hanyag vagy szertelen erő minden rendszer és terv nélkül széttologatta volna a tér tetszőleges irányiba. A csarnokból változatos magasságokban, néhol több emeletnyire, rengeteg, hasonlóan

keletkezett folyosó ágazik ki, fekete falaik fáklyafényt csillogtatnak vissza.

Hirtelen éles kiáltás harsan, nem tudja kivenni, melyik folyosóban, mert begördül a csarnokba, és sokszorosán visszaverődve, megmagyarázhatatlanul felerősödve csattan a fülébe. Nem állati hang: emberi kiáltás, tagoltság érződik benne, bár a visszhangokkal összekeveredett zajban Bálint semmiféle nyelvet nem volna képes felismerni. Sem magyart, sem orosz, sem németet. Még tótot sem. Fel akar állni, hogy szembeforduljon a kiáltóval, akárhonnán is jön, de a vérvesztés lecsapolta erejét. Úgy marad, térden, miközben a hangok megszaporodnak, mindenfelől érkeznek, lábdobogással keverednek.

Amikor a folyosóról a csarnokba bukik az első, Bálint felsikolt. Nem azért, mintha különösebben ijesztő látvány ugrott volna látóterébe, Mező Imre megpördülő és elzuhanó testénél rémitőbbet akkor még elképzelni sem tudott, hanem mert minden falusi fantáziátlansága ellenére megsejtette, hogy nem Magyarországon van, és tudta, hogy azt a rőt fénybe kibukkanó alakot életében nem felejtí majd el.

Van benne valami majomszerű, bár a feje tetején a hajnak alig nevezhető, ritkás szőr-csimbókákat leszámítva egyáltalán nem szőrös, sőt inkább csupasznak tűnik, mint a béka. A bőre, már ami kilátszik a fekete, hosszú szőrű irhazekéből és bőrnadrágból, olyan is, mint a varasbéka ráncos, tésztaszerrű, puha fehér hasa. Horgas orra és obszcénül duzzadt ajkú szája között majomszerűen nagy a távolság. Nagy, elálló füle is a ráncos kismajomra emlékezteti Bálintot, amit a kimenőn látott az Állatkertben. És hegyes, összetéveszthetetlenül hegyes, mint az ördögnek a képes *Bibliában*... Karja megint csak majomszerűen hosszú, inas. Lapátkezei élesre fent, sokszakállú, vagy inkább fűrész-

pengéjű lándzsát markolnak, melynek hegye máris a férfira szegeződik. Bálint két nagy, görbe pengéjű kést is lát a zekét összefogó, széles övbe tűzve.

A lény a férfi láttán felfelé fordítja a fejét, nagyra tátja a száját, és felüvölt. Bálint, bár nem érti a durva hangokból állatias ugatással, bugyborékolással és morgással összeálló nyelvet, némi elégedettséget érez a kiáltásban. A széles szájban kuszán nőtt, hegyes fogak meredeznek.

Aztán megérkezik a második, és egy pillanaton belül több tucatnyi hasonló teremtmény gyűrűjében találja magát. Mindnek lándzsa a kezében, és minden lándzsa rá szegeződik. Némelyik kutyát vezet, tuskés vasabroncs örvben, vastag, egyenetlen, durva szemű láncon. Nagy testű, izmos, csíkos bundájú, csupafog, széles szájú ebeket. In-

kább a kutyák rángatják gazdáikat Bálint felé. Acsargó morgás. Nem sokkal állatiasabb, mint a sűrűsödő kiáltások.

„Meghaltam, és a Pokolba kerültem. Édes Jóistenem, miért? Parancsot teljesítettem, sőt még azt se, csak a levegőbe lőttem, a fejkük fölé, legfeljebb véletlenül találhattam el valakit...”

Valamiért érzi, ha elájul, nem tér magához többé. Ezek között a lények között sohasem. Tartja magát.

Olyan sokan lettek, hogy Bálint nem lát át a lábak, lándzsák és mocskos szőrme rengetegén, nem tudja azonosítani, honnan jön a hang, éppen akkor, amikor a legközelebbi lándzsák dőfésre készülve hátrahúzódnak. Valaki, ugyan nem értette, mégis félreértetlenül oroszul kiáltott, dühösen, parancsolóan. A lények mérgesen, bár hallható

2021/SZEPT/22-23 | 20h | TÁNC DANCE | ÓSBEMUTATÓ PREMIERE

Trafó

Tünet Együttes
Afterparty
egy fiktív törzs fiktív rituáléja

TRAFÓ KORTÁRS MŰVÉSZETEK HÁZA | TRAFÓ HOUSE OF CONTEMPORARY ARTS //
1094 BUDAPEST, LILJOM UTCA 41. | WWW.TRAFO.HU | +36 1 215 1600 | @TRAFOHOUSE

BUDAPEST

nka

DANCEHORIZONOK
MŰVÉSZETEK